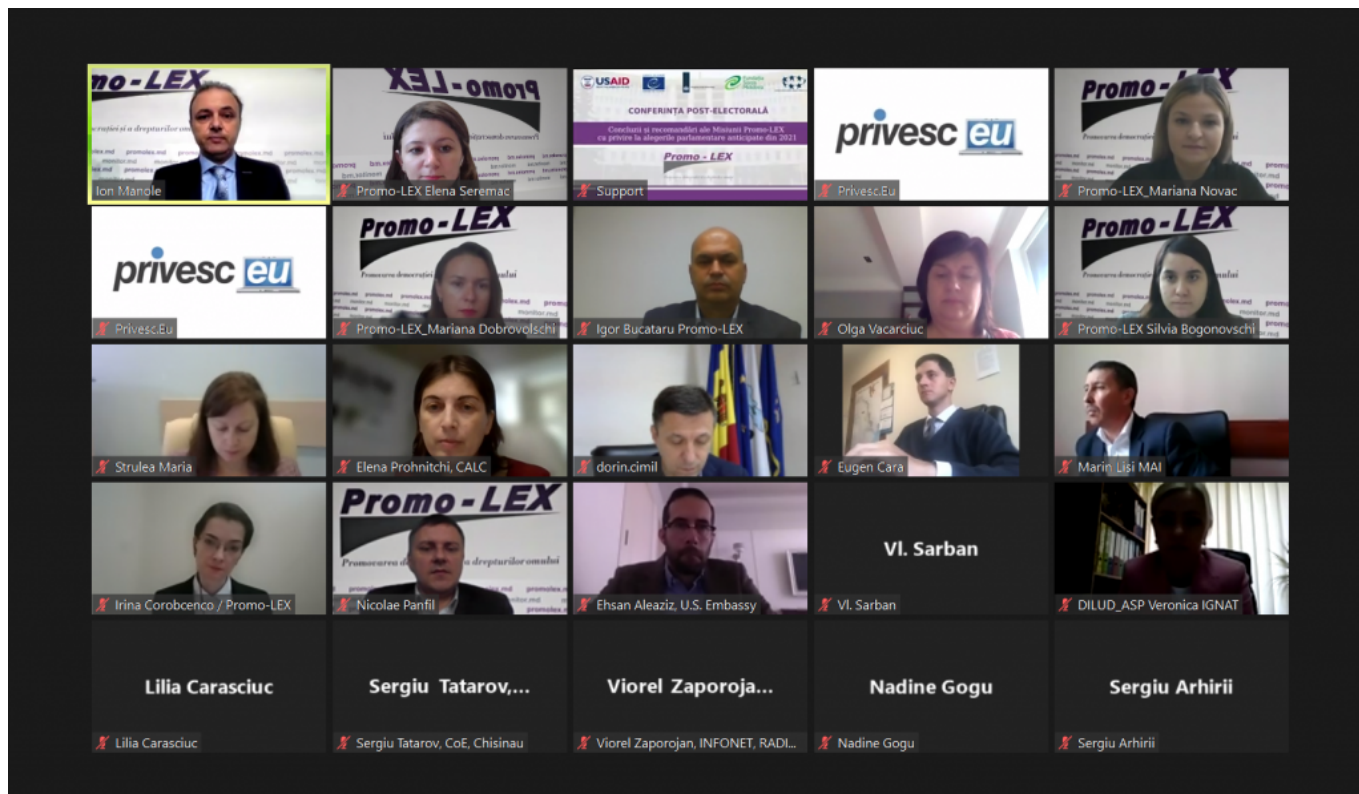

Alegerile Parlamentare anticipate din 11 iulie 2021: Concluziile și recomandările Asociației Promo-LEX discutate în cadrul Conferinței post-electorale de prezentare a Raportului final al Misiunii de Observare

La 15 septembrie 2021 – de Ziua Internațională a Democrației, Asociația Promo-LEX a organizat Conferința post-electorală „Concluzii și recomandări ale Misiunii de Observare Promo-LEX cu privire la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021”. În cadrul evenimentului, în regim online, au participat reprezentanți ai organelor electorale, altor instituții relevante, concurenților electorali și ai partidelor politice, precum și ai organizațiilor societății civile, partenerilor de dezvoltare ai Republicii Moldova, mass-media etc.

Astfel, au fost prezentate un șir de aspecte problematice ale celui de-al 10-lea scrutin parlamentar de la obținerea independenței Republicii Moldova, fiind pus accent pe constatările și recomandările formulate de către experții Promo-LEX și participanții la eveniment. În cadrul Conferinței post-electorale participanții au discutat inclusiv despre oportunitatea inițierii modificărilor la Codul Electoral și legislația conexă.

Chiar dacă în 2019 legislația electorală a fost modificată și s-a revenit la sistemul proporțional, ***alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 au fost marcate de unele probleme (spre exemplu: utilizarea abuzivă a resurselor administrative, omisiunea reglementării transportului organizat de alegători în ziua alegerilor, lipsa unor mecanisme pentru combaterea discursului de ură în campaniile electorale) care se perpetuează de la un scrutin la altul.*** Cu regret, Parlamentul nu a reușit să adopte soluții pentru aceste probleme (***deși un proiect de lege – nr. 263 din 19.06.2020 a fost dezbătut și votat în prima lectură încă înainte de alegerile Prezidențiale din 2020***), la care s-au mai adăugat și altele precum

tergiversarea asigurării financiare a organizării și desfășurării scrutinului, **incertitudini privind** constituirea secțiilor de votare pentru alegătorii din regiunea transnistreană și de peste hotare, abordarea superficială a modului de soluționare a contestațiilor electorale, dar și neclarități privind autenticitatea declarațiilor de avere și interese ale candidaților la funcția de deputat.

Per ansamblu, **activitatea Comisiei Electorale Centrale a fost apreciată de Misiunea de observare Promo-LEX ca fiind una eficientă din punct de vedere a organizării scrutinului.** În acest sens, vom remarca în mod special faptul că, în pofida tergiversării finanțării integrale a desfășurării scrutinului anticipat, CEC a reușit să-și onoreze obligațiile sale față de funcționarii electorali și alți actori implicați în asigurarea bunei desfășurări a alegerilor. **Totuși,** atunci când vorbim despre procesul decizional din cadrul CEC, **nu pot fi trecute cu vederea situațiile care au dus la apariția suspiciunilor privind influențarea politică a anumitor hotărâri ale CEC.** Acestea au apărut în special în contextul constituirii secțiilor de votare din regiunea transnistreană și din străinătate – proces care a fost unul discontinuu, lipsit de consultare publică și argumentare plenară a deciziilor. În acest sens, reamintim despre colaborarea insuficientă și defectuoasă între CEC și MAEIE, dar și despre lipsa unei atitudini responsabile din partea CEC privind problema transportului organizat al alegătorilor în ziua alegerilor.

Pe de altă parte, **examinarea contestațiilor atât de către CEC, cât și de către instanțele de judecată, rămâne a fi o problemă a procesului electoral din Republica Moldova.** Ponderea ridicată a contestațiilor respinse/ restituite sau declarate inadmisibile afectează grav gradul de încredere față de corectitudinea procedurilor, atât din partea concurenților, cât și a societății în ansamblu. Examinând contestațiile, CEC nu a aprobat nicio hotărâre pe marginea acestora, ci doar a răspuns prin scrisori. În acest mod, contestatarii au fost lipsiți de dreptul la un recurs efectiv și de dreptul de a beneficia de un proces cu participarea ambelor părți.

Monitorizarea alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 a reconfirmat că discursul de ură este prezent în mod constant în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova. Totuși, cu regret, constatăm că acest fenomen este în continuare nereglementat și nesancționat.

În perioada electorală au fost identificate 390 de cazuri de discurs de ură și instigare la discriminare, dintre care 299 de cazuri au avut loc în context electoral. Criteriile care au stat la baza cazurilor de discurs de ură și instigare la discriminare au fost: apartenența politică, sex/gen, orientarea sexuală/identitatea de gen, vârsta, opinia.

Un alt aspect monitorizat de Asociația Promo-LEX și discutat în cadrul evenimentului a ținut de **transparența redusă a finanțării campaniei electorale**. Conform raportului prezentat, Promo-LEX a estimat drept cheltuieli neraportate circa 32% (12.855.043 lei) din totalul cheltuielilor concurenților electorali raportate la CEC. Cele mai multe cheltuieli neraportate au fost pentru materiale poligrafice și promoționale (34%), urmând cheltuielile pentru delegare/detașare de persoane (31%), pentru sedii (13%) și remunerarea personalului (11%).

Din totalul cheltuielilor estimate ca fiind neraportate, Promo-LEX a constatat că, cca. 26% pot fi atribuite BECS, 24% – pentru PPȘ, câte 12% – pentru PDM și PAS, 7% – pentru BERU, 6% – pentru PPCC, 5% – pentru PPPDA, 3% – pentru PACE, 2% – pentru PUN, câte 1% – pentru AUR și PDCM, iar 1% – pentru alți 10 concurenți electorali.

Ziua alegerilor s-a desfășurat calm, procesul de votare a fost organizat eficient, iar SV s-au deschis și s-au închis, în esență, regulamentar. Rezultatele numărării în paralel a voturilor desfășurată de Asociația Promo-LEX nu au indicat diferențe semnificative între datele finale ale CEC și datele finale ale Misiunii de Observare.

Totuși, pe parcursul zilei alegerilor au fost observate și raportate un șir de incidente “tradiționale” deja pentru scrutinele din Republica Moldova, precum: fotografierea buletinelor de vot și la alte încălcări ale secretului votului (108 cazuri); prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (57 cazuri) și întreruperea procesului de filmare a operațiunilor electorale (53 cazuri). În același timp, suspiciunile privind oferirea de recompense(17) și transportarea organizată a alegătorilor (29) au caracterizat în special procesul electoral desfășurat în contextul participării la vot a alegătorilor din regiunea transnistreană.

În total, pe parcursul zilei votării, observatorii Promo-LEX au raportat 601 semnalări, dintre care 480 au fost calificate de către echipa centrală a Misiunii de Observare drept incidente.

[Toate constatările și recomandările Asociației Promo-LEX sunt prezentate în Raportul final al Misiunii de Observare, care poate fi accesat AICI.](#)

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Consiliului European prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor parlamentare anticipate din 2021 în secțiile de votare create în străinătate”, precum și al Oficiului Ambasadei Regatului Țărilor de Jos la Chișinău prin proiectul „Suport pentru informarea cetățenilor și observarea civică a alegerilor parlamentare anticipate din 2021 în secțiile de votare create alegătorii din regiunea Transnistreană”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul Justiție și Drepturile Omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale

MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

Pentru mai multe informații, contactați:

Elena Răileanu-Seremac, Ofițer de comunicare al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 89 55 15;

E-mail: elena.seremac@promolex.md

Implementarea Strategiei de Dezvoltare a Poliției 2016–2020 marcată în 2020 de restanțe în implementare, dar și de atingerea unui nivel record de încredere a cetățenilor în Poliție

Asociația Promo-LEX a prezentat astăzi Raportul nr. 5 privind Monitorizarea civică a reformei Poliției în Republica Moldova. Documentul este un raport anual, care prezintă o sinteză post-factum a gradului de realizare pe parcursul anului 2020, de către Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Poliției, a obiectivelor Strategiei de Dezvoltare a Poliției 2016 – 2020 și a Matricei de politici privind implementarea suportului bugetar pentru anii 2017 – 2020, oferit de către Uniunea Europeană pentru reforma Poliției.

În anul 2020 a continuat tendința de sporire a încrederii cetățenilor în Poliție. Astfel, conform [Barometrului Opiniei Publice](#), în 2020 (termenul inițial fiind 2019) a fost atinsă ținta de 41% încredere a cetățenilor în Poliție, indicator stabilit drept obiectiv în Acordul de finanțare al Programului „Suport pentru reforma Poliției”, încheiat între Comisia Europeană și Guvernul Republicii Moldova.

Cu toate acestea, potrivit raportului prezentat de Asociația Promo-LEX, pe parcursul anului 2020, ca și în anii precedenți, au fost constatate unele realizări în implementarea Strategiei, dar și faptul că multiple subacțiuni au rămas nerealizate sau au fost doar parțial atinse. Astfel, din totalul de 31 de subacțiuni care urmau a fi realizate până la sfârșitul anului 2020, doar 12 (38,7%) au fost executate pe deplin, alte 12 au fost realizate parțial (38,7%), iar cinci subacțiuni (16,1%) au rămas nerealizate. Două subacțiuni (6,5%) nu au putut fi evaluate din cauza indicatorilor nemăsurabili.

Cele mai multe (5) subacțiuni calificate de Promo-LEX drept realizate țin de atingerea Obiectivului nr. 4, și anume „crearea unui serviciu polițienesc modern, în conformitate cu cele mai bune standarde și practici ale Uniunii Europene și internaționale, în măsură să răspundă proactiv și în mod egal la nevoile cetățenilor și ale societății în ansamblu”. Asociația Promo-LEX salută eforturile depuse în vederea asigurării unui sistem de comunicații fiabil și eficient pentru scopurile operaționale ale Poliției, precum și dotării cu echipamente TETRA a subdiviziunilor specializate și teritoriale.

Totodată, la capitolul restanțe menționăm omiterea regionalizării sistemului de achiziții publice în cadrul Poliției, aprobării procedurilor operaționale standard și pregătirii personalului în acest scop. Vorbind despre lacune, cele mai multe subacțiuni nerealizate (3) au fost înregistrate în atingerea Obiectivului nr. 1 al Strategiei care vizează „consolidarea responsabilității, eficienței, transparenței și profesionalismului Poliției”.

Ca urmare a aprobării Hotărârii de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea IGP la sfârșitul anului 2019, anul 2020 a fost unul de reorganizare instituțională a IGP. Deși au fost aprobate noi structuri organizatorice ale subdiviziunilor IGP, a fost omisă desconcentrarea activităților de menținere și asigurare a ordinii publice la nivelul subdiviziunilor teritoriale ale Poliției. Astfel, lipsa voinței pentru realizarea unei reformări instituționale reale, în conformitate cu angajamentele strategice asumate a fost una din cauzele restanțelor și lacunelor în implementarea reformei. De asemenea, îndeplinirea angajamentelor asumate a fost influențată de moratoriul instituit asupra funcțiilor vacante din cadrul IGP și MAI, cât și de pandemia COVID-19.

Raportul nr. 5 de monitorizare civică a reformei Poliției îl găsiți: [aici](#).

Raportul a fost elaborat de Asociația Promo-LEX în cadrul Proiectului „Monitorizarea civică a reformei Poliției în Republica Moldova”. Proiectul este susținut financiar de Uniunea Europeană și co-finanțat de către Ambasada SUA la Chișinău și de Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Suedia. Opiniile exprimate în rapoartele publice ale Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Proiectul „Monitorizarea civică a reformei Poliției în Republica Moldova” pune în valoare rolul de supraveghere civică al organizațiilor neguvernamentale în timpul implementării reformelor, precum și dreptul cetățenilor de a participa la procesul de luare a deciziilor. Obiectivul general al proiectului este consolidarea responsabilității, eficienței și transparenței reformei Poliției în Republica Moldova.

Pentru mai multe informații, contactați:

Elena Răileanu-Seremac, ofițer de comunicare al Asociației Promo-LEX; GSM: 069895515

e-mail: elena.seremac@promolex.md

Repus în libertate de regimul de la Tiraspol, dar fără să i se facă dreptate încă. CtEDO a comunicat cauza Cazac și

Surchicean Guvernelor Federației Ruse și Republicii Moldova

Chișinău, 21 noiembrie 2017 – Curtea Europeană a comunicat guvernelor de la Chișinău și Moscova cauza lui Ilie Cazac și Stelea Surchicean, în urma plângerii depuse de avocații Promo-LEX încă în 2010.

Cauza vizează arestarea în martie 2010 în satul Varnița, r. Anenii Noi (zona de securitate) de către miliția transnistreană a unui funcționar fiscal din regiune – Ilie Cazac, care a fost deținut ilegal, torturat, lipsit de îngrijire medicală și de vizite din partea familiei. Toate acestea în baza "acuzației" de spionaj în favoarea Chișinăului. Prin urmare, acesta, împreună cu mama sa – Stelea Surchicean, își caută dreptatea la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CtEDO), după ce avocații Promo-LEX au depus o [plângere](#) în acest sens la Înalta Curte.

Condamnat, pe ascuns, la 14 ani de închisoare de către regimul de la Tiraspol

După arestarea sa în martie 2010, Ilie Cazac nu a avut acces la documentele care ar arăta motivul arestării și detenției sale decât după 8 luni (!). În urma unui proces judecat pe ascuns, tânărul în instanțele autoproclamatei republici, acesta a fost condamnat la 14 ani de închisoare pentru trădare în formă de spionaj în favoarea Moldovei. Cu privire la modul în care a fost "judecată" cauza tânărului, Directorul Executiv Promo-LEX, Ion Manole declara pentru [Radio Europa Liberă](#) că procesul a fost "total lipsit de transparență."

Vizita mamei – permisă după 140 zile din ziua reținerii

Ilie Cazac a putut să-și vadă mama abia după 4 luni din ziua în care a fost reținut de către miliția transnistreană. În

toată perioada aceasta nu se cunoștea starea de sănătate a deținutului, motivele acușării, precum și nici nu era permis accesul unor avocați independenți către deținut. Promo-LEX a publicat un [apel](#) prin care și-a exprimat "îngrijorarea în legătură cu situația dramatică a deținuților politici – Ilie Cazac și Ernest Vardanean."

Repus în libertate, își caută dreptatea la CtEDO

Ulterior, după cereri repetate către administrația de la Tiraspol, după un an și jumătate după gratii, Ilie Cazac a fost repus în libertate în urma unui decret de grațiere emis de către așa numitul "președinte" al regiunii. Însă, acestuia nu i s-a făcut dreptate cu privire la ceea ce a îndurat în detenție – tortură, condiții rele de detenție), lipsa îngrijirii medicale și întrevederii cu familia.

Contacte:

Emil Gaitur, Comunicator Promo-LEX – tel.: +37369172642;
email: emil.gaitur@promolex.md